

เปิดเผยเป็นหลัก

ปกปิดเป็นข้อยกเว้น

รายงานการปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑

ที่ นร ๐๑๐๘/๓๒๕๗๓

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง รายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๑

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ กำหนดให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีอำนาจหน้าที่สอดส่องดูแล ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกา และการออกกฎกระทรวง หรือกฎระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และพิจารณาให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนของบุคคลกรณีกล่าวโทษหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.) เป็นองค์กรระดับนโยบายสูงสุดในการกำกับดูแลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) เป็นหน่วยงานด้านธุรการและวิชาการของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบกิจกรรมและแผนงานในการส่งเสริมสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนภายใต้นโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ตลอดระยะเวลา ๑๑ ปีที่ผ่านมา แม้การดำเนินการในการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ จะประสบปัญหาอุปสรรคมากมาย ทั้งทางด้านงบประมาณที่ได้รับน้อยมากในแต่ละปี และข้อจำกัดของอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการและวิชาการให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทำให้ไม่สามารถนำนโยบายสำคัญของคณะกรรมการในหลายๆ เรื่องไปปฏิบัติได้ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้พยายามแก้ไขปัญหามาในเชิงโครงสร้างเหล่านี้ ด้วยการมุ่งหน้าสู่การดำเนินการในเชิงรุกที่มีการใช้งบประมาณไม่มากนักให้มากขึ้น โดยการออกตรวจแนะนำหน่วยงานทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น เพื่อรับทราบปัญหาและแนะนำการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายทั้งในระดับรัฐมนตรี คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างต่อเนื่องทุกปี การให้หน่วยงานรัฐรายงานผลการปฏิบัติตามคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทุกปี การร่วมมือกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อนำนโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไปสู่ภาคปฏิบัติ เช่น การนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) นำเรื่องระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ เป็นต้นมา และได้ขยายไปสู่การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปี ๒๕๕๑ เพื่อให้ผู้บริหารงานของหน่วยงานรัฐหันมาให้ความสำคัญและศึกษาทำความเข้าใจกับกฎหมายเพื่อให้สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้น และไม่เกิดปัญหาการไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การไม่ยอมปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างที่เคยเกิดขึ้นที่หน่วยงานการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการประกวดราคาในโครงการพัฒนาที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทยในปี ๒๕๔๘ แต่การรถไฟแห่งประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยภายใน ๗ วันตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒

และยังได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้มีคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าว ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้ยกอุทธรณ์ โดยเห็นว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยมิใช่ผู้เสียหาย และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ใช้อำนาจวินิจฉัยตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จึงเป็นการควบคุมตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจขั้นต้นของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผลของคำวินิจฉัยย่อมเป็นที่สุด และผูกพันหน่วยงานรัฐที่จะต้องปฏิบัติ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้หน่วยงานรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยอีก เพื่อมิให้กระทบต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

จากผลของการพยายามดำเนินการในเชิงรุกในหลายด้านดังกล่าว ได้ช่วยให้การขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมาย ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการยังคงจำเป็นต้องมุ่งหน้าดำเนินการในเชิงรุกต่อไปอีกอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ดังกล่าว

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงขอรายงานผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ แผนการดำเนินงาน ในปี ๒๕๕๒ และข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อคณะรัฐมนตรีมีมติในเรื่องการสนับสนุนการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนี้

๑. ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑

๑.๑ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการในการให้คำแนะนำและติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ อย่างต่อเนื่อง ในเรื่องการตรวจแนะนำการปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ การกำหนดให้ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของหน่วยงานรัฐต่อเนื่องจากปี ๒๕๕๐ การดำเนินการเกี่ยวกับศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ การจัดโครงการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่รัฐให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้น

๑.๒ การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้มีผลในทางปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการ นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการจัดทำร่างกฎหมายข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้ครอบคลุมถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภาคเอกชนด้วย

๑.๓ การเฝ้าระวังรักษาสีบทให้ประชาชน โดยให้ความสำคัญต่อการดำเนินการเพื่อลดขั้นตอนการดำเนินงาน เกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน เรื่องอุทธรณ์ และการตอบข้อหารือตามกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑.๔ การเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องทั้งในด้านการปฏิบัติหน้าที่และการใช้สิทธิตามกฎหมาย

๑.๕ การดำเนินการด้านอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐจากภาคประชาชน เช่น การจัดทำโครงการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสภายใต้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็วในการรับบริการจากเจ้าหน้าที่รัฐ และสามารถรับทราบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้อย่างถูกต้อง

ขณะเดียวกันก็มีประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่จะมีข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในองค์กร มีมาตรฐานและแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมและสามารถลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานได้ นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการให้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อให้สามารถบริการข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนได้รวดเร็วขึ้น และเพื่อให้สามารถรองรับต่อการกิจที่เพิ่มมากขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เป้าหมายการดำเนินการในปี ๒๕๕๒

เพื่อเป็นการผลักดันให้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการในปี ๒๕๕๒ ในเรื่องสำคัญ คือ การติดตามเร่งรัดการตรากฎหมาย ๒ ฉบับ การแนะนำและติดตามผลการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูล

ข่าวสารของหน่วยงานรัฐ การสร้างหน่วยงานตัวอย่างการขยายผลการกำหนดให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพหน่วยงานในราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

๓. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

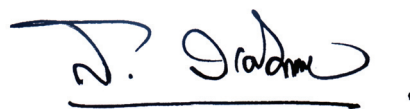
ในการดำเนินการด้านต่างๆ ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าว ได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติของหน่วยงานรัฐที่สำคัญหลายประการ โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่รัฐและการไม่ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะได้ดำเนินการมาตรการเชิงรุกในหลายๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่รัฐเกิดความตื่นตัวในการปฏิบัติตามกฎหมายมากขึ้นมาโดยตลอดก็ตาม ก็ยังปรากฏมีหน่วยงานรัฐที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอยู่เนืองๆ เช่น การไม่จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารฯ การพยายามผลักดันให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่ห้ามมิให้หน่วยงานรัฐฟ้องเป็นคดีปกครองแก่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่กระทบต่อสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชนทั้งสิ้น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขอให้มิตินี้ในเรื่องการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนี้

๓.๑ ให้หน่วยงานของรัฐในทุกระดับ ถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะต้องดูแลและกำกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะการปฏิบัติตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” ให้มีการปฏิบัติได้ครบถ้วนถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดโดยเคร่งครัด เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้น

๓.๒ การห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ และต้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยภายใน ๗ วัน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ โดยเคร่งครัด หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการพิจารณาโทษทางวินัยทุกกรณี เนื่องจากยังปรากฏมีหน่วยงานรัฐบางแห่งได้พยายามขอให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ ดังนั้น เพื่อมิให้เป็นการกระทบเจตนารมณ์ของกฎหมาย และสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารราชการ จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติเน้นย้ำอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามข้อ ๑ - ๒ และให้ความเห็นชอบแนวทางดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามข้อ ๓ ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ฝ่ายเลขานุการฯ

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๙๒๗๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๔๓

รายงานผลการดำเนินงานของ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประจำปี ๒๕๕๐

สรุป

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.) เป็นองค์กรระดับนโยบายสูงสุดในการกำกับ ดูแลการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) เป็นหน่วยงานด้านธุรการและวิชาการของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบกิจกรรม และแผนงานในการส่งเสริมสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนภายใต้นโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ตลอดระยะเวลา ๑๑ ปีที่ผ่านมา แม้การดำเนินการในการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จะประสบปัญหาอุปสรรคมากมาย ทั้งทางด้านงบประมาณที่ได้รับน้อยมากในแต่ละปี และข้อจำกัดของอัตรา กำลังของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการ และวิชาการให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ทำให้ไม่สามารถนำนโยบายสำคัญของคณะกรรมการในหลายๆ เรื่องไปปฏิบัติได้ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้พยายามแก้ไขปัญหามาในเชิงโครงสร้างเหล่านี้ ด้วยการมุ่งหน้าสู่การดำเนินการในเชิงรุกที่มีการใช้งบประมาณไม่มากนักให้มากขึ้น โดยการออกตรวจและแนะนำหน่วยงานทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น เพื่อรับทราบปัญหาและแนะนำการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งในระดับรัฐมนตรี คณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างต่อเนื่องทุกปี การร่วมมือ กับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อนำนโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไปสู่ภาคปฏิบัติ เช่น การนำเสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อมอบหมายให้สำนักงาน ก.พ.ร. นำเรื่องระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ เป็นต้นมา และได้ขยายไปสู่การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปี ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นผลให้ผู้บริหารงานของหน่วยงานรัฐหันมาให้ความสำคัญ และศึกษาทำความเข้าใจกับกฎหมายเพื่อให้สามารถปฏิบัติ ให้ถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้น ทำให้ลดภาระของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐทั่วประเทศไปได้มาก นอกจากนี้ ในส่วนของภาคประชาชนก็มีการดำเนินการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ภาคประชาชน ด้วยการสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชนในภูมิภาคต่างๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปขยายผลต่อ

แม้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พยายามดำเนินการในเชิงรุกในหลายด้าน แต่ก็ยังไม่สามารถ ขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพในระดับที่น่าพอใจนัก เพราะความร่วมมือเหล่านี้ยังดำเนินการได้ไม่ ต่อเนื่องและไม่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะในภาคประชาชนซึ่งการดำเนินการต่างๆ ต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจำนวนหนึ่งด้วย แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านงบประมาณทำให้การดำเนินการ ขาดความต่อเนื่องและไม่ทั่วถึงทั่วประเทศ

สำหรับในส่วนหน่วยงานรัฐเองก็ยังมีปัญหาในเชิงความรู้ความเข้าใจอยู่มากในหลายหน่วยงาน ทำให้เกิดกรณี การไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายและมีมติคณะรัฐมนตรีกันอยู่บ่อยครั้ง เช่น กรณีที่เกิดขึ้นที่หน่วยงานการรถไฟ แห่งประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการประกวด ราคาในโครงการพัฒนาที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทยในปี ๒๕๔๔ แต่การรถไฟแห่งประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัย ภายใน ๗ วัน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ และยังได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้มีคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าว ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้ยกอุทธรณ์ โดยเห็นว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยมิใช่ผู้เสียหาย และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ใช้อำนาจวินิจฉัย ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จึงเป็นการควบคุม ตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจขั้นต้นของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผลของคำวินิจฉัยย่อมเป็นที่สุดและผูกพันหน่วยงานรัฐที่จะต้องปฏิบัติ

ในเรื่องนี้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาเห็นว่า หน่วยงานรัฐบางแห่งยังไม่เข้าใจถึงสิทธิของประชาชน และหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายมากนัก จึงได้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น และเพื่อมิให้มีเหตุการณ์เช่นนี้อีก จึงได้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีมติห้ามหน่วยงานรัฐฟ้องคดีทางปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอีก

จากผลของการพยายามดำเนินการในเชิงรุกในหลายด้านดังกล่าว ได้ช่วยให้การขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งเท่านั้น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการยังคงจำเป็นที่จะต้องมุ่งหน้าดำเนินการในเชิงรุกต่อไปอีกอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ดังกล่าว

ในส่วนของการดำเนินงานทั่วไป ในปี ๒๕๕๑ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มอบนโยบายให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานโครงการต่างๆ ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่ โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

- ๑. การสอดส่องให้คำแนะนำและติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ
- ๒. การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ
- ๓. การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
- ๔. การจัดทำร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- ๕. การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย
- ๖. ความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ
- ๗. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ให้แก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน องค์กรทางสังคม สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ
- ๘. การพิจารณาดำเนินการเรื่องร้องเรียนของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ
- ๙. การตอบข้อหารือการปฏิบัติตามกฎหมาย
- ๑๐. การพิจารณาดำเนินการเรื่องอุทธรณ์การไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
- ๑๑. การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

(รายละเอียดตามตารางที่แนบ)

การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในปี ๒๕๕๑ ดังกล่าว เป็นการผลักดันนโยบายจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ในการส่งเสริมสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน และการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ที่หน่วยงานของรัฐต้องให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน โดยมีสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินกิจกรรมเป็นที่ประจักษ์ ดังนี้

ลำดับ	กิจกรรม	งบประมาณ	ผลสัมฤทธิ์
๑.	การสอดส่องให้คำแนะนำและติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ๑.๑ การตรวจแนะนำการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นและการดำเนินการเพื่อบรรลุดัชนีชี้วัดตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด	๓๕๐,๐๐๐	- สำนักงานจังหวัดและส่วนราชการประจำจังหวัดใน ๒๐ จังหวัด ๘๐ หน่วยงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๑๒๐ หน่วยงาน สามารถปรับปรุงการดำเนินงานด้านข้อมูลข่าวสารให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เมื่อเทียบสัดส่วนจากจำนวนหน่วยงานของรัฐกว่า ๘,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ ยังดำเนินการได้

ลำดับ	กิจกรรม	งบประมาณ	ผลสัมฤทธิ์
			ไม่มากนัก ประมาณร้อยละ ๓ เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณ - ส่วนราชการ/จังหวัดที่ได้ผ่านการประเมินจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการในปี ๒๕๕๐ ว่าเป็นหน่วยงานที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ๒๕ หน่วยงาน และ ๕๓ หน่วยงานที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ รวมทั้งสิ้น ๗๘ หน่วยงาน โดยร้อยละของการปฏิบัติเมื่อเทียบสัดส่วนจากจำนวนหน่วยงานที่อยู่ในระบบการประเมินของสำนักงาน ก.พ.ร. จำนวน ๒๑๖ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๓๗ ให้มีการปรับปรุงศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และมีความสามารถในการดำเนินการบริหารจัดการศูนย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
	๑.๒ การจัดโครงการทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐	๕๐,๐๐๐	- ในปี ๒๕๕๐ มีผู้เข้ารับการทดสอบจำนวนทั้งสิ้น ๒๑๕ คน มีผู้ที่มีผลการทดสอบอยู่ในเกณฑ์ดีจำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗๒ - ในปี ๒๕๕๑ มีผู้เข้ารับการทดสอบจำนวนทั้งสิ้น ๑๙๔ คน มีผู้ที่มีผลการทดสอบอยู่ในเกณฑ์ดีจำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔๔ - เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรัฐและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของหน่วยงานของรัฐ กระทรวง กรม และจังหวัดต่างๆ จำนวน ๔๘๐ คน มีความตื่นตัวในการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการมากขึ้น - ผู้บริหารทุกระดับให้ความสำคัญในการบริหารหน่วยงานในการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการมากขึ้น
๒.	การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ	-	การกำหนดให้นำเรื่องการจัดระบบและการดำเนินงานเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ และการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นตัวชี้วัด (KPI) ประสิทธิภาพหน่วยงานรัฐ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ทำให้เกิดความตื่นตัวในการปรับปรุงการทำงานอย่างขนานใหญ่ในหน่วยงานรัฐทุกแห่ง

ลำดับ	กิจกรรม	งบประมาณ	ผลสัมฤทธิ์
๓.	การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	-	- มีการปรับปรุงกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีความเป็นปัจจุบันและมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น - ประชาชนสามารถเข้าใจและรู้จักใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น (อยู่ระหว่างการพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรี)
๔.	การจัดทำร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	-	- ประชาชนได้รับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญ - ภาคเอกชนจะมีความสะดวกในการทำการค้าระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการสร้างมาตรฐานของการคุ้มครองข้อมูลให้เทียบเท่ากับต่างประเทศ สร้างโอกาสและความเชื่อถือในระบบการค้าระหว่างประเทศ (อยู่ระหว่างการรออนเสนอคณะรัฐมนตรี)
๕.	การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยโครงการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากโครงการกำหนดมาตรฐานความโปร่งใสและเกณฑ์การประเมินของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาวิจัยโดยงบประมาณในปี ๒๕๕๐	-	- มีเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสเพื่อเป็นเกณฑ์ประเมินความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ โดยเน้นให้ประชาชนสามารถตรวจสอบภาครัฐได้ทั้งในเชิงข้อมูลและกระบวนการทำงาน
๖.	ความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ ๖.๑ การประชุม APEC Electronic Commerce Steering Group : APEC ECSG ครั้งที่ ๑๙ ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ณ สาธารณรัฐเปรู ๖.๒ การประชุม East Asia Workshop on Transparency and Integrity in the Water Sector ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๑ ณ เมือง Quezen สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	๓๙๒,๐๐๐ (งบรายจ่ายอื่น)	- องค์ความรู้หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกรอบ APEC และมาตรฐานสากล ได้รับการเผยแพร่สู่หน่วยงานและสาธารณชน และสามารถดำเนินการปรับให้เข้ากับกฎหมายของไทยใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติต่อไป ซึ่งจะสามารถบังคับใช้ได้จริง หลังจากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีผลบังคับใช้ - มีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมภายใต้นโยบายด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสมาชิก APEC - มีเครือข่ายการพัฒนาความรู้ด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารระดับนานาชาติ

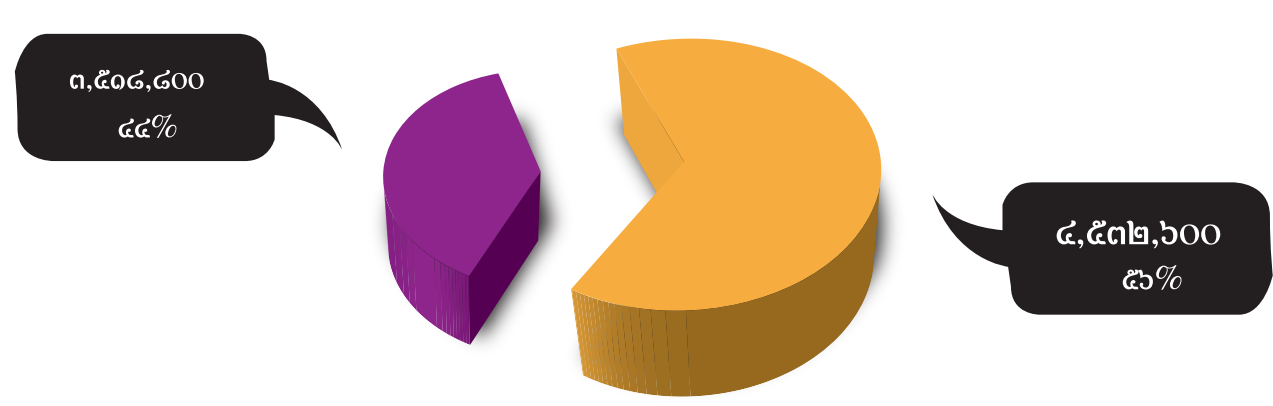
ลำดับ	กิจกรรม	งบประมาณ	ผลสัมฤทธิ์
	๖.๓ การประชุม 23 International Information Security Conference (SEC 2008) ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๒ กันยายน ๒๕๕๑ ณ กรุงมิลาโน สาธารณรัฐอิตาลี		
๗.	การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้แก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน องค์กรทางสังคม สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ๗.๑ การประชุมสัมมนาเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แก่ผู้นำชุมชนในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ๗.๒ การเผยแพร่ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ ต่างๆ เช่น สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น	๑,๑๐๐,๐๐๐ (เดิมได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๗๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่มีการประชุม กพร. ๓ ครั้งเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงประธาน กพร. จึงได้นำเงินเบี้ยประชุม จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท มาจัดทำเป็นโครงการสัมมนาเผยแพร่เพิ่มเติม) ๗๕๐,๐๐๐	- ผู้นำชุมชนในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นใน ๑๕ จังหวัด ๑,๕๐๐ คน มีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ สามารถเป็นผู้เผยแพร่ความรู้/สิทธิ/หน้าที่ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการสู่ประชาชนในชุมชนได้ ส่งผลให้ประชาชนจำนวนมากทราบถึงสิทธิ/หน้าที่ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการมากขึ้น - มีเอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่แก่เจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชน สถาบันทางวิชาการ โรงเรียน และบุคคลที่สนใจทั่วไป ทำให้ทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายและการใช้สิทธิตามกฎหมายได้ถูกต้องมากขึ้น
๘.	การพิจารณาดำเนินการเรื่องร้องเรียนของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ	-	- เยียวยารักษาสิทธิของประชาชน เมื่อไม่ได้รับความสะดวกในการใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ (ตุลาคม ๒๕๕๐ - กันยายน ๒๕๕๑) จำนวน ๓๒๔ เรื่อง
๙.	การตอบข้อหารือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	-	- เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนได้รับข้อมูลและแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการที่ถูกต้องชัดเจน - เป็นการหารือทางโทรศัพท์ จำนวนประมาณ ๑๖๐๐ ราย เป็นการหารือทางเว็บไซต์ จำนวน ๘๙ เรื่อง

ลำดับ	กิจกรรม	งบประมาณ	ผลสัมฤทธิ์
๑๐.	การพิจารณาดำเนินการเรื่องอุทธรณ์การไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ๑๐.๑ การใช้สิทธิอุทธรณ์ของประชาชนในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ ๑๐.๒ การดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๑	-	- คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับคำอุทธรณ์ของประชาชน และพิจารณาส่งเรื่องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยรวมทั้งสิ้น ๑๙๐ เรื่อง - คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ดำเนินการพิจารณาเรื่องอุทธรณ์เป็นที่ยุติ รวมทั้งสิ้น ๑๖๐ เรื่อง โดยมีคำวินิจฉัยทั้งสิ้น ๑๕๖ คำวินิจฉัย และมีคำสั่งให้ยุติเรื่องอื่นเนื่องจากผู้อุทธรณ์ขอถอนเรื่อง หรือหน่วยงานยอมเปิดเผยก่อนที่จะมีคำวินิจฉัย เป็นจำนวน ๔ คำสั่ง - มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผย รวม ๘๖ คำวินิจฉัย คิดเป็นร้อยละ ๕๕ ของเรื่องที่ได้มีคำวินิจฉัยในปี ๒๕๕๑ ซึ่งเหตุผลในการเปิดเผยที่สำคัญ คือ เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานและคุ้มครองสิทธิของผู้ขอข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์ได้เสียโดยตรง เช่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสำนวนคดีทางอาญา การดำเนินการทางวินัย การประเมินผลการปฏิบัติงาน การบริหารงานบุคคล เป็นต้น
๑๑.	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ๑๑.๑ ปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการแสดงผลข้อมูลไฟล์เอกสารในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้มีประสิทธิภาพ สามารถแสดงผลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ๑๑.๒ จัดทำระบบการตรวจสอบสถานะของเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้	-	- ประชาชนสามารถตรวจสอบสถานะของเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ได้สะดวก โดยการตรวจสอบผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ - สามารถบริการประชาชนด้านการบริการความรู้ในกฎหมายข้อมูลข่าวสารได้ด้วยความสะดวก ประชาชนมีความพึงพอใจในการได้รับการเรื่องความสะดวกในการค้นหาข้อมูลสารสนเทศจากเว็บไซต์ของสำนักงาน ร้อยละ ๖๘ - ผู้ใช้บริการเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๐ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๑ จำนวน ๗,๙๒๙ ราย

ลำดับ	กิจกรรม	งบประมาณ	ผลสัมฤทธิ์
	๑๑.๓ สํารวจความพึงพอใจของ ผู้ให้บริการเว็บไซต์ของสํานักงาน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของ ราชการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการ ปรับปรุงเว็บไซต์ของสํานักงาน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของ ราชการต่อไป		
๑๒.	ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากร ของสํานักงานคณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการเข้ารับการ ฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ	-	เจ้าหน้าที่ สขร. ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้าน ส่วนบุคคล ฯลฯ
๑๓.	การดำเนินการทางธุรการอื่นๆ เช่น การจัดซื้อวัสดุสํานักงาน การ ซ่อมแซมครุภัณฑ์ การจัดซื้อวัสดุ คอมพิวเตอร์		

การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวมีผลการดำเนินการในปริมาณสูง และมีผลสำเร็จของการดำเนินงานเพื่อ
ผลักดันตามนโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นที่ประจักษ์ โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายเงิน
งบประมาณที่มีน้อยมากเพียง ๓,๕๑๘,๘๐๐ บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๔๔ ของวงเงินงบประมาณที่สํานักงานคณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับในปี ๒๕๕๑ ที่ได้รับจัดสรรจำนวน ๘,๐๕๑,๔๐๐ บาท โดยงบประมาณส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๖
ต้องจัดสรรเป็นเบี้ยประชุมคณะกรรมการและอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับอัตราค่าจ้างที่มีจำกัดเพียง ๓๐ อัตรา ทำให้
การดำเนินการเพื่อผลักดันนโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่สำคัญหลายเรื่องยังไม่สามารถดำเนินการได้

แผนภูมิแสดงสัดส่วนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี ๒๕๕๐
(งบดำเนินงาน)

สภาพดังกล่าวสะท้อนให้เห็นข้อจำกัดของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนี้

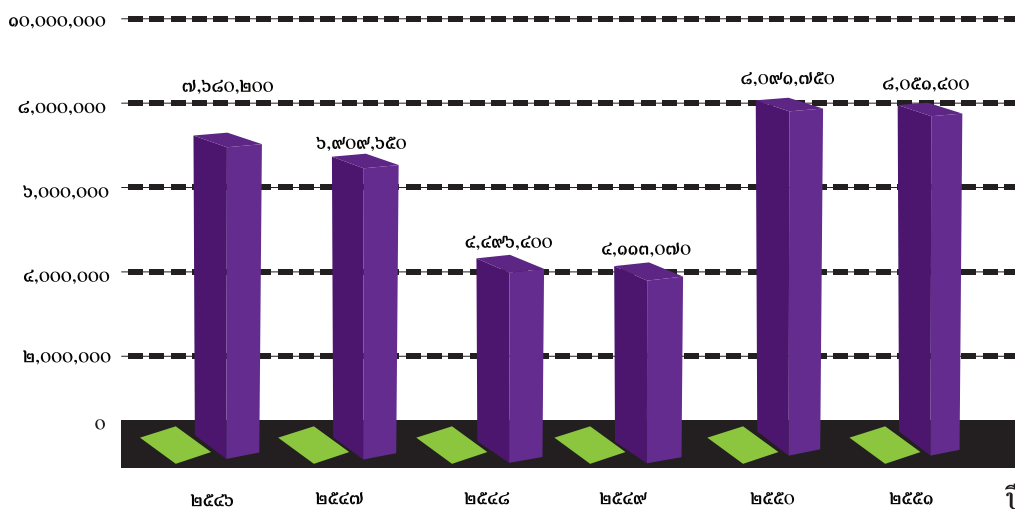
(๑) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกลไกสำคัญในกระบวนการพัฒนาการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี จึงเป็นภารกิจหลักอันสำคัญยิ่งที่จะต้องเร่งพัฒนาความรู้ความเข้าใจในกฎหมายฉบับนี้แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ และโดยเฉพาะการเผยแพร่ความรู้และการสร้างความตระหนักในสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแก่ประชาชน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องเร่งรัดดำเนินการอย่างเข้มข้นตลอดไป ข้อจำกัดของการเป็นองค์กรระดับสำนัก/กอง ภายใต้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ส่งผลถึงการได้รับงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินการอย่างจำกัด จึงทำให้การเผยแพร่ความรู้และการสร้างความตระหนักของสังคมทำได้ในขอบเขตที่จำกัดมาก

(๒) ตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา การปฏิบัติงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการประสบกับปัญหาในการดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้อย่างมาก เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปี ทำให้กิจกรรมสำคัญๆ เช่น การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชน ทำได้จำกัดปีละไม่มากนัก คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้หาทางแก้ไขโดยต้องใช้วิธีการประสานขอความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ เช่น การใช้กลไกการประเมินผลตามตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เป็นการกระตุ้นการปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรภาครัฐ การสร้างวิทยากรเครือข่าย ตลอดจนการประสานงานด้านการเผยแพร่ความรู้โดยผ่านองค์กรภาคเอกชนและภาคประชาชน กลุ่มผู้นำองค์กรภาคชุมชน ตลอดจนสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่ก็ยังคงทำได้ในวงจำกัด

แผนภูมิแสดงงบประมาณ (งบดำเนินงาน)

ปีงบประมาณ ๒๕๔๖ - ๒๕๕๐

งบประมาณ

จะเห็นได้ว่างบประมาณในงบดำเนินงานที่ได้รับจัดสรรใน ๖ ปีย้อนหลัง สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับสำหรับการใช้จ่ายในการดำเนินการในโครงการสำคัญต่างๆ ไม่สูงนัก โดยในปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ ได้รับจัดสรรงบดำเนินงานเพียงปีละประมาณ ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาทเท่านั้น ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะต้องดำเนินการครอบคลุมการปฏิบัติงานทั้งหมดของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น การเฝ้าระวังรักษาสิทธิให้ประชาชน กรณีการร้องเรียน หรือ และการอุทธรณ์ การสอดส่องให้คำแนะนำและติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้แก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน องค์กรทางสังคม สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เป็นต้น รวมถึงค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุสำนักงาน

ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอีกด้วย

ปัญหาจำนวนงบประมาณที่ไม่สอดคล้องกับภารกิจในการเป็นหน่วยกำกับการบังคับใช้กฎหมาย และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่หน่วยงานของรัฐและประชาชนในขอบเขตทั่วประเทศ ทำให้การดำเนินกิจกรรมเชิงรุกของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และการผลักดันการดำเนินกิจกรรมเพื่อนำไปสู่ความโปร่งใสทั้งระบบเป็นไปในภาวะจำกัด

(๓) ปัญหาอัตรากำลังที่ถูกจำกัดไว้เพียง ๓๐ อัตรา ในขณะที่ภารกิจเพิ่มมากขึ้นหลายด้าน เป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ทำให้การดำเนินการตามนโยบายสำคัญของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการหลายเรื่องไม่สามารถดำเนินการได้ และส่งผลกระทบต่อผลกระทบต่อการผลักดันให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีความก้าวหน้ามากขึ้น

จากปัญหาอุปสรรคดังกล่าว จำเป็นที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการต้องดำเนินนโยบายเชิงรุกในด้านต่างๆ มากขึ้น เพื่อให้การบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

๑. ติดตามและกำกับการปฏิบัติตามกฎหมายโดยเน้นการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ โดยใช้กลไกการประเมินประสิทธิภาพของสำนักงาน ก.พ.ร. ในการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๒. เร่งรัดการติดตามกำกับดูแลและการสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดมากขึ้น โดยเน้นการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน โดยใช้กลไกการประเมินของสำนักงาน ก.พ.ร. เป็นแนวทางในการติดตามและประเมินผล

๓. พัฒนาและเผยแพร่ความรู้ต่อหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการตรวจประเมินความโปร่งใสภาครัฐ และเตรียมความพร้อมของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อรองรับภารกิจด้านการตรวจประเมินความโปร่งใสภาครัฐที่จะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๓

๔. พัฒนากลไกการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิของประชาชนในส่วนภูมิภาค โดยการศึกษาและพัฒนารูปแบบกรรมการ อนุกรรมการ หรือองค์กรเพื่อรับเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ระดับจังหวัด

๕. เร่งรัดการศึกษาวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และการศึกษาวิจัยปัญหาในทางปฏิบัติตามกฎหมายที่สำคัญ เช่น ความคาบเกี่ยวกันของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการกับระเบียบงานสารบรรณ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเอกสารประวัติศาสตร์

๖. พัฒนาและเตรียมการจัดตั้งสถาบันหรือองค์กรเพื่อรับผิดชอบภารกิจด้านการศึกษาวิจัยทางวิชาการและการฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

การนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มิตีในเรื่องการสนับสนุนการบังคับใช้

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

เพื่อเป็นการสนับสนุนการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงเห็นสมควรเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร”

๑.๑ หลักการและเหตุผล

๑.๑.๑ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งเน้นการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) นำมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมทั้งการนำเรื่องความโปร่งใสเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหนึ่งในตัวชี้วัด (KPI) ประสิทธิภาพของหน่วยงานราชการทุกแห่งตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ เห็นชอบแนวทางดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติต่อไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเสนอ

๑.๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย นำมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมทั้งการนำเรื่องความโปร่งใส เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๕๑

๑.๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้ร่วมกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” เป็นตัวชี้วัดภาคบังคับที่ทุกส่วนราชการจะต้องดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

๑.๒ ขอบกฎหมาย

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกลไกในการผลักดันให้เกิดกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งนำไปสู่การบริหารราชการที่โปร่งใส อันเป็นปัจจัยหลักของธรรมาภิบาล

๑.๓ ข้อเสนอ

เพื่อให้การปฏิบัติตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกิดผลอย่างจริงจัง” จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้ผู้บริหารของหน่วยงานของรัฐในทุกระดับถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะต้องดูแลและกำกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะการปฏิบัติตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” ให้มีการปฏิบัติได้ครบถ้วนถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดโดยเคร่งครัดด้วย

๒. การห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์

๒.๑ หลักการและเหตุผล

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีสถานะเป็นคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารย่อมเป็นที่สุดท้ายตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งผูกพันหน่วยงานของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยโดยไม่อาจโต้แย้งหรือฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ มิฉะนั้นย่อมมีผลกระทบต่อการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยและสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการรับรู้

ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งจะเห็นได้จากการนี้ที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาไว้เป็นที่ยุติแล้ว ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คำร้องที่ ๔๐๗/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นคดีระหว่างการรถไฟแห่งประเทศไทย ผู้ฟ้องคดีกับคณะกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า กรณีนี้ไม่อาจถือได้ว่าหน่วยงานของรัฐผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดี ต่อศาลปกครองได้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา

๒.๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ กำหนดแนวทางปฏิบัติว่า เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยและแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้ง ถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยเคร่งครัดภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบ คำวินิจฉัย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการพิจารณาลงโทษทางวินัยทุกกรณี

๒.๑.๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๔ กำหนดหลักเกณฑ์ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ ฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์

๒.๒ ข้อยกขหมาย

๒.๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๘ ได้กำหนดเป็นหลักประกันแก่ประชาชนว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับการคุ้มครองของ บุคคลอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒.๒.๒ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการ วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ และในมาตรา ๓๗ วรรคสองได้กำหนดให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่ยุติ

๒.๓ ข้อเสนอ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๔ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอน คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เพื่อมิให้กระทบต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย และสิทธิขั้นพื้นฐานของ ประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่เนื่องจากยังมีหน่วยงานบางแห่งได้ขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี ที่ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัย ให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ โดยมีความเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพ และการบริหารงานของราชการได้ ซึ่งในเรื่องนี้ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาเห็นชอบตามที่สำนักงาน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอว่า มติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อคุ้มครองสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ และป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐหลีกเลี่ยงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำวินิจฉัยภายใน กำหนดเวลา ๗ วัน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ โดยใช้ช่องทางการฟ้องคดีทางปกครองยกขึ้นเป็นเหตุยั้งระยะเวลา การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำวินิจฉัยออกไป ทั้งๆ ที่ในที่สุดก็ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นตามแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด อย่างกรณีการรถไฟแห่งประเทศไทย ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดการกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีบทบัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวไว้ในมาตรา ๕๘ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงเห็นสมควรนำเสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติกำกับให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๔ ที่กำหนดหลักเกณฑ์ห้ามมิให้ หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงาน ของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ รวมทั้งให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ ที่กำหนดแนวทางปฏิบัติว่า เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยและแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้ง ถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยเคร่งครัดภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการพิจารณาลงโทษทางวินัยทุกกรณี

ผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ดำเนินการในการกิจที่สำคัญๆ ดังนี้

๑. ด้านการสอดส่องให้คำแนะนำและติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ดำเนินการดังนี้

๑.๑ การตรวจแนะนำการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และการดำเนินการเพื่อบรรลุตัวชี้วัดตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ดำเนินการตรวจแนะนำการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และการดำเนินการเพื่อบรรลุตัวชี้วัด ตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด สรุปได้ดังนี้

๑.๑.๑ การตรวจแนะนำตามแผนงาน/โครงการของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประจำปี ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้จัดทำโครงการตรวจแนะนำการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๑ ตามแผนงานโครงการของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยได้ใช้งบประมาณในปี ๒๕๕๑ จำนวน ๓๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อดำเนินการตรวจแนะนำการปฏิบัติในราชการส่วนภูมิภาค คือ สำนักงานจังหวัดและส่วนราชการประจำจังหวัดใน ๒๐ จังหวัด จังหวัดละ ๔ หน่วยงาน รวม ๘๐ หน่วยงาน และราชการ

ส่วนท้องถิ่นใน ๒๐ จังหวัด จังหวัดละ ๖ หน่วยงาน รวม ๑๒๐ หน่วยงาน จากการตรวจแนะนำและประเมินผลการปฏิบัติตามกฎหมายของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานต่างๆ ได้มีการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นส่วนใหญ่ แต่การปฏิบัติในหลายหน่วยงานยังไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้คำแนะนำและให้ข้อสังเกตที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้แก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร และผู้บริหารของหน่วยงาน รวมทั้งได้แจ้งผลการประเมินให้กับศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐที่ไปตรวจแนะนำเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไขต่อไปแล้ว (ภาคผนวก ๑ (๑))

๑.๑.๒ การตรวจแนะนำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด

นอกจากการตรวจแนะนำตามโครงการตรวจแนะนำการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๑ แล้ว สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังได้กำหนดการตรวจแนะนำเพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยกำหนดจะดำเนินการตรวจแนะนำส่วนราชการ/จังหวัดที่ได้ผ่านการประเมินจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการในปี ๒๕๕๐ แล้วว่า เป็นหน่วยงานที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ซึ่งมีจำนวน ๒๕ หน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานสามารถรักษาระดับมาตรฐานของการปฏิบัติให้อยู่ในระดับที่ครบถ้วนสมบูรณ์เช่นเดิม รวมทั้งส่วนราชการ/จังหวัด อีกจำนวน ๕๓ หน่วยงาน ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อให้หน่วยงานสามารถปฏิบัติตามตัวชี้วัดอยู่ในระดับที่ครบถ้วนสมบูรณ์ รวมหน่วยงานที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเข้าไปตรวจติดตามในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ รวมทั้งสิ้น ๗๘ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑๑ ของหน่วยงานรัฐ (เอกสารภาคผนวก ๑ (๒))

ทั้งนี้ ในการตรวจแนะนำเพื่อให้บรรลุผลตามตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะยังคงกำหนดเป็นตัวชี้วัดร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการอย่างต่อเนื่องในปีต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมทุกหน่วยงาน

๑.๑.๓ การตรวจแนะนำโดยใช้กลไกผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี

ในปี ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้รับความร่วมมือจากผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ในการสนับสนุนการตรวจแนะนำศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐในส่วนภูมิภาค คือ สำนักงานจังหวัด หรือส่วนราชการที่จังหวัดมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ใน ๑๒ จังหวัด ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติตามตัวชี้วัดดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกทางหนึ่ง

๑.๑.๔ ผลการตรวจแนะนำศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐตามตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

การประเมินผลหน่วยงานที่มีการปฏิบัติตามตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในปี ๒๕๕๑ ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ จึงยังไม่สามารถรายงานได้ อย่างไรก็ตาม จากผลการประเมินในปี ๒๕๕๐ ที่ผ่านมามีปรากฏว่า มีหน่วยงานที่สามารถปฏิบัติตามตัวชี้วัดอยู่ในระดับที่ครบถ้วนสมบูรณ์ มีจำนวน ๒๕ หน่วยงาน และหน่วยงานที่ไม่สามารถปฏิบัติตามตัวชี้วัดที่อยู่ในระดับที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน ๑๙๑ หน่วยงาน ภาคผนวก (๑ (๓))

๑.๑.๕ แนวทางการแก้ไข

จากผลการประเมินดังกล่าวจะเห็นว่า แม้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จะได้ดำเนินการออกตรวจแนะนำหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นเป้าหมายตามตัวชี้วัดของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีอย่างต่อเนื่อง ก็ยังปรากฏว่า ยังมีหน่วยงานที่ไม่สามารถปฏิบัติตามตัวชี้วัดได้ครบถ้วนถูกต้องตามคำแนะนำเป็นจำนวนมาก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพบข้อเท็จจริงจากการออกไปตรวจแนะนำในหน่วยงานต่าง ๆ ว่า การให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามตัวชี้วัดของผู้บริหารของหน่วยงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในลำดับแรก ซึ่งหากหน่วยงานใดที่ผู้บริหารให้ความสนใจและมีการกำชับเจ้าหน้าที่ให้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามตัวชี้วัดนี้อย่างเคร่งครัด หน่วยงานนั้น ๆ ก็จะสามารถปฏิบัติตามตัวชี้วัดได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

ปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเห็นว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอาจมีมาตรการในการกระตุ้นให้ผู้บริหารของหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากขึ้น ซึ่งอาจใช้มาตรการทางการบริหารโดยใช้กลไกของมติคณะรัฐมนตรี มาตรการทางสังคม หรือมาตรการทางวินัยกับผู้บริหาร หน่วยงานที่ละเลยการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการและตัวชี้วัดดังกล่าว จนมีผลทำให้การปฏิบัติไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ การใช้กลไกการตรวจแนะนำผ่านผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี รวมทั้งการรณรงค์เรื่องนี้ให้เข้มข้นอย่างต่อเนื่องต่อไป ก็เป็นเรื่องที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการควรจะต้องดำเนินการควบคู่กันไปด้วย

๑.๒ การจัดโครงการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๑.๒.๑ ความเป็นมา

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนและส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งหลักการของกฎหมายดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการเมืองการปกครอง การบริหาร ที่รัฐบาลได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ สอดคล้องกับนโยบายนายกรัฐมนตรีที่ให้ข้าราชการปฏิบัติงานโดยใช้หลักประหยัด ประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรม โดยมีสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ รวมทั้งทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ตลอดระยะเวลากว่า ๑๐ ปีที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้ ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐยังคงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายนี้อยู่ในวงจำกัด และการปฏิบัติยังไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย นอกจากนี้ โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. นำมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมทั้งการนำเรื่องความโปร่งใส เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหนึ่งในตัวชี้วัด (KPI) ในการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงานทุกแห่งตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ดังนั้น เพื่อเป็นการประเมินผลความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของหน่วยงานของรัฐ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.) ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จึงได้มีมติเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดำเนินการโครงการทดสอบความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อประเมินผลความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ และเจ้าหน้าที่ทั่วไปในส่วนราชการระดับกระทรวง กรมและจังหวัด เพื่อนำผลการประเมินไปกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น

๑.๒.๒ การดำเนินการ

การจัดโครงการทดสอบความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ทั่วไประดับ ๓ - ๘ ของกระทรวง กรม และจังหวัด และเพื่อนำผลการประเมินไปกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น โดยในการดำเนินการทดสอบได้แบ่งแบบทดสอบออกเป็น ๒ ชุด คือ แบบทดสอบปรนัย เป็นการทดสอบความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และแบบทดสอบอัตนัย เป็นการวิเคราะห์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งดำเนินการจัดการทดสอบไปแล้วจำนวน ๒ ครั้ง และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ อย่างดี สรุปผลการดำเนินการได้ ดังนี้

๑.๒.๒.๑ ครั้งที่ ๑ จัดทดสอบ จำนวน ๖ กลุ่ม กลุ่มละ ๔๐ คน รวมทั้งสิ้น ๒๔๐ คน ใช้เวลาทดสอบในช่วงเดือนเมษายน - กันยายน ๒๕๕๐

๑.๒.๒.๒ ครั้งที่ ๒ จัดทดสอบ จำนวน ๖ กลุ่ม กลุ่มละ ๔๐ คน รวมทั้งสิ้น ๒๔๐ คน ใช้เวลาทดสอบในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐

(ผู้ได้รับคะแนน ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ถือว่าเป็นผู้มีผลการทดสอบอยู่ในเกณฑ์ดี)

๑.๒.๓ ผลการดำเนินการ

๑.๒.๓.๑ จากการทดสอบตามโครงการดังกล่าวปรากฏว่า มีผู้ได้รับคะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปจำนวน ทั้งสิ้น ๑๑๑ คน จากผู้เข้ารับการทดสอบทั้งสิ้นจำนวน ๔๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑๒

๑.๒.๓.๒ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดให้มีพิธีมอบเกียรติบัตรให้กับผู้มีผลการทดสอบอยู่ในเกณฑ์ดีดังกล่าว โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เป็นผู้มอบในวันจัดสัมมนาในโอกาสที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ครบรอบ ๑๐ ปี เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

๑.๒.๓.๓ จากผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่มีผลการทดสอบอยู่ในเกณฑ์ดีไม่มากนักเพียงร้อยละ ๒๓.๑๒ เมื่อเทียบกับจำนวนผู้เข้ารับการทดสอบทั้งหมด จึงเป็นเรื่องที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ อย่างเข้มข้นและต่อเนื่องต่อไป รวมทั้งการนำมาตรการทางการบริหารมาช่วยในการกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรัฐ โดยเฉพาะผู้บริหารทุกระดับมีความตื่นตัวในการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการมากขึ้น

๒. การติดตามประเมินผลจากรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ

ในการประมวลผลข้อมูลการรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น มีจำนวนแบบรายงานที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้รับผ่านทางอีเมลของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จำนวน ๑,๑๕๖ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๙ ของจำนวนหน่วยงานรัฐทั้งหมด ๙,๓๓๘ หน่วยงานที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

จากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ได้รายงานกลับมายังสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในปี ๒๕๕๐ พบว่า มีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๒.๑ ปัญหาการรายงานประจำปีของหน่วยงานรัฐที่มีการรายงานไม่สม่ำเสมอ

๒.๒ ปัญหาการขาดการตรวจสอบติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานภายในระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงและหน่วยงานในสังกัด รวมถึงหน่วยงานระดับจังหวัดกับกรมการปกครอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐภายในสังกัดแต่ละแห่งขาดประสิทธิภาพ ล่าช้าจากการที่ไม่ได้รับคำปรึกษาชี้แนะตลอดจนการตรวจสอบการทำงาน

๒.๓ ปัญหาเชิงคุณภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ของหน่วยงานรัฐอย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ ซึ่งมีสาเหตุสำคัญสองประการจาก

๒.๓.๑ ปัญหาความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่/ผู้บริหารหน่วยงาน

๒.๓.๒ ปัญหาการสนับสนุนของผู้บริหารหน่วยงาน

ปัญหาเหล่านี้นับเป็นปัญหาพื้นฐานที่ยังคงเป็นปัญหาควบคู่กับการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐมานานนับแต่กฎหมายประกาศใช้ แต่ทั้งนี้แนวโน้มของความเปลี่ยนแปลงและคลี่คลายในอนาคตน่าจะดีขึ้น จากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ ที่ให้ความเห็นชอบแนวทางการดำเนินการเพื่อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทั้งหมดถือเป็นนโยบายสำคัญในปีงบประมาณ ๒๕๔๙ โดยกำหนดให้นำเรื่องการจัดระบบและการดำเนินงานเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ และการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหนึ่งในตัวชี้วัด (KPI) ประสิทธิภาพของหน่วยงานรัฐทุกแห่งเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ซึ่งก็น่าจะช่วยให้เกิดความตื่นตัวในการปรับปรุงการทำงานอย่างขนานใหญ่ในแต่ละหน่วยงาน เพื่อไม่ให้เสียคะแนนตัวชี้วัดเรื่องความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ

๓. การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อตรวจพิจารณา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้ส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี พิจารณาดำเนินการต่อไปแล้ว สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้แจ้งยืนยันผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจแก้ไขแล้วไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง เพื่อดำเนินการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไปและสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป ซึ่งร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่...)

พ.ศ. ได้ถูกการนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่...) พ.ศ. ซึ่งมีรองศาสตราจารย์ ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ เป็นประธาน และคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ ได้พิจารณาเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่...) พ.ศ. เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ แต่ไม่สามารถเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาได้ทัน จึงจะต้องรอไว้เสนอสภาผู้แทนราษฎรหลังจากมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งต่อไป

และเนื่องจากสำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อให้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะแก้ไขเพิ่มเติมเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายในการเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่จะทำให้เกิดความโปร่งใสของระบบราชการทั้งระบบ จึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจากร่างเดิมที่ได้เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติอีกครั้งหนึ่ง โดยได้จัดสัมมนาระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขดังกล่าว ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๔. การจัดทำร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

๔.๑ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ทำการศึกษาและเตรียมการดำเนินงานเพื่อการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของประเทศไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานสหภาพยุโรป และมาตรฐานนานาชาติในหลายๆ ประการ เช่น การส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมประชุมด้านการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล และความเป็นส่วนตัวในระดับนานาชาติ (International Conference of Personal Data and Privacy Protection) ตลอดจนการจัดประชุมสัมมนาเรื่องดังกล่าวขึ้นในประเทศไทยหลายครั้ง รวมทั้งว่าจ้างสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้จัดทำความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาและดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ยกร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล พ.ศ. ขึ้นอีกฉบับหนึ่ง และได้ผ่านการระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ

๔.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล พ.ศ. ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ขณะนี้เรื่องดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๕. การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ มีการศึกษาวิจัยที่สำคัญ ๕ โครงการคือ

๕.๑ โครงการวิจัย “เรื่องการพัฒนาเพื่อจัดทำมาตรฐานความโปร่งใส และตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานรัฐ”

๕.๒ โครงการศึกษาวิจัย “เรื่องการจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบสารสนเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลมาตรฐานความโปร่งใสตามตัวชี้วัดที่กำหนด”

๕.๓ โครงการศึกษาวิจัย “เรื่องการประเมินผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ : แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมและกลไกการตรวจสอบของประชาชนภายใต้สภาวะแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม”

๕.๔ โครงการศึกษาวิจัย “เรื่องการวิเคราะห์ และจัดทำรายงานประมวลผลการศึกษาวิจัยการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลระหว่างหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐”

๕.๕ โครงการศึกษาวิจัยและจัดทำรายงานประมวลผลข้อมูลการติดตามผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของหน่วยงานของรัฐ”

(เอกสารภาคผนวก ๓)

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้จัดทำโครงการศึกษาวิจัย “โครงการกำหนดมาตรฐานความโปร่งใสและเกณฑ์การประเมินของหน่วยงานภาครัฐ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดในการประเมินความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่มีความเหมาะสมกับการบริหารราชการ ทั้งรูปแบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนารูปแบบและวิธีการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ผลของการศึกษาได้กำหนดให้มีมาตรฐานความโปร่งใสที่เป็นที่ต้องการของเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน รวม ๗ ด้าน และตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๔๔ ตัวชี้วัด ดังนี้

- (๑) มาตรฐานความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง) มี ๘ ตัวชี้วัด
- (๒) มาตรฐานความโปร่งใสด้านการบริหารงาน มี ๗ ตัวชี้วัด
- (๓) มาตรฐานความโปร่งใสด้านการให้บริการแก่ประชาชน มี ๗ ตัวชี้วัด
- (๔) มาตรฐานความโปร่งใสด้านการบริหารงานบุคคล มี ๖ ตัวชี้วัด
- (๕) มาตรฐานความโปร่งใสด้านการบริหารงบประมาณ มี ๖ ตัวชี้วัด
- (๖) มาตรฐานความโปร่งใสด้านการติดตามและประเมินผล มี ๖ ตัวชี้วัด
- (๗) มาตรฐานความโปร่งใสด้านการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชน มี ๘ ตัวชี้วัด

มาตรฐานความโปร่งใสหน่วยงานของภาครัฐ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดินที่ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ส่งเสริมสิทธิการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชน รวมทั้งเป็นกลไกที่สำคัญในการผลักดันให้เกิดกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ที่นำไปสู่การบริหารราชการแผ่นดินที่มีความโปร่งใสโดยเฉพาะการส่งเสริมการรับรู้ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและกระบวนการดำเนินการของภาครัฐ

การสร้างเกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใสดังกล่าวนี้ มีประโยชน์ต่อภาคประชาชน เช่น ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็วในการรับบริการจากเจ้าหน้าที่รัฐ สามารถทราบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว สามารถตรวจสอบข้อมูลข่าวสารและกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐได้ และมีส่วนร่วมในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ ขณะเดียวกันก็มีประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐเช่นกัน คือ เจ้าหน้าที่ของภาครัฐมีข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในองค์กร มีมาตรฐานและแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมและสามารถลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานได้ และเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้จัดทำ “โครงการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- (๑) เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้มีความพร้อมทางด้านข้อมูลข่าวสารของราชการในการรองรับการตรวจประเมินของหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจประเมิน
- (๒) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้อย่างครบถ้วนมากขึ้น
- (๓) เพื่อผลักดันการพัฒนากลไกในการดำเนินการและการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐด้านความโปร่งใส โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่ได้พัฒนาขึ้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

(๔) เพื่อวิเคราะห์ผลการตรวจประเมิน และสร้างเกณฑ์เทียบเคียงการปฏิบัติงาน (Benchmark) ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งจะเริ่มดำเนินการในปีต่อไปเมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้ว

๖. ด้านความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีนโยบายสนับสนุนการเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้เข้าร่วมประชุมในเวทีระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล การพัฒนาระบบการตรวจสอบความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐการต่อต้านการคอร์รัปชัน และการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดระบบข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของไทยในเวทีระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เช่น การประชุมคณะทำงานพหุภาคี อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้กรอบเอเปค เป็นต้น

การเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศนับเป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะได้เรียนรู้ และรับทราบประสบการณ์ แนวคิดใหม่ๆ ของผู้เชี่ยวชาญของแต่ละประเทศ ที่จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนางานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร

ของราชการ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนางานให้รองรับความต้องการของประชาชน ในปัจจุบันได้อย่างครบถ้วน การเข้าร่วมการประชุม และการสร้างเครือข่ายกับประเทศต่างๆ จะเป็นประโยชน์ในการ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างประเทศต่างๆ ในระยะต่อไปด้วย

ในปี ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้เข้าร่วมการประชุมสำคัญๆ ใน ต่างประเทศหลายครั้ง เช่น

๖.๑ การประชุม APEC Electronic Commerce Steering Group : APEC ECSG ครั้งที่ ๑๗ การประชุม คณะทำงานพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการประชุมคณะทำงานกลุ่มย่อยด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ณ สาธารณรัฐเปรู

๖.๒ การประชุม East Asia Workshop on Transparency and Integrity in the Water Sector โดย IBON Foundation, Inc. and the Water Integrity Net (WIN) เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม การประชุมดังกล่าวเป็นการร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านพัฒนาระบบการตรวจสอบความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ และการต่อต้านการคอร์รัปชัน ซึ่งการประชุมดังกล่าวจะเป็นโอกาสที่ดีในการรับทราบข้อมูล ความคืบหน้า และความเคลื่อนไหวของการพัฒนาระบบ การตรวจสอบความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ ตลอดจนการได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์กับผู้เข้าร่วม ประชุมนานาชาติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นองค์กรหลักในการติดตามประเมินผลความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐต่อไป จัดขึ้นระหว่าง วันที่ ๒๗ - ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๑ ณ เมือง Quezen สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

๖.๓ การประชุม 23rd International Information Security Conference (SEC 2008) ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๒ กันยายน ๒๕๕๑ ณ กรุงมิลาน ประเทศอิตาลี โดยมีประเทศอิตาลีเป็นเจ้าภาพ จัดการประชุม ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการ นักศึกษาจากสถาบันการศึกษาชั้นสูง ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ และเอกชนจากประเทศต่างๆ ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมดังกล่าวด้วย (เอกสารภาคผนวก ๔)

๗. ด้านการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้แก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน องค์กรทางสังคม สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป และการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการเผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิของตนเองและรู้จักใช้สิทธิในการขอทราบข้อมูลข่าวสารของราชการตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ รวมทั้งตระหนักและเห็นความสำคัญของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงได้จัดอบรม/สัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นโดยแบ่งเป็นการดำเนินการดังนี้

๗.๑ การสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ

๗.๑.๑ การจัดสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แก่ผู้นำชุมชนในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๔ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑,๓๓๕ คน

๗.๑.๒ การจัดสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แก่ผู้นำชุมชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้เงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร จำนวน ๑ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๐๙ คน

๗.๒ การผลิตและเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์

๗.๒.๑ เผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุ ผลิตสปรตวิทยุ
จำนวน ๒ เรื่อง ออกอากาศทางสถานีวิทยุทั่วประเทศ จำนวน ๙๕๓ ครั้ง

๗.๒.๒ เผยแพร่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น การจัดพิมพ์
หนังสือ รายงานประจำปี ๒๕๕๐ ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.)
หนังสือ คำวินิจฉัยเรื่องอุทธรณ์ โดยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
(กวม.) ปี ๒๕๔๙ - ๒๕๕๐ จุลสาร จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการข้อมูล
ข่าวสารของราชการ จำนวน ๔ ฉบับ และการจัดพิมพ์โปสเตอร์ จำนวน ๑๐,๐๐๐ แผ่น

๗.๒.๓ การผลิตและเผยแพร่วีดิทัศน์ เรื่อง “ ๑ ทศวรรษ :
พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯกับการสร้างความโปร่งใสในสังคมไทย ”

๗.๒.๔ การผลิตและเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์โดยไม่ใช้งบประมาณ เช่น การสนทนาสดในรายการ
วิทยุ การเขียนข่าวแจกให้สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ สมาคมสื่อมวลชน สถานีวิทยุโทรทัศน์และหน่วยงานอื่นๆ การเขียน
บทความลงพิมพ์ในจุลสารและวารสารเป็นประจำทุกเดือน เช่น วารสารอิเล็กทรอนิกส์สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
วารสารกรมประชาสัมพันธ์ การเขียนข่าว/กิจกรรม บทความลงเว็บไซต์หน่วยงานต่างๆ เป็นต้น (เอกสารภาคผนวก ๕)

๘. ด้านการพิจารณาดำเนินการเรื่องร้องเรียนของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้ประชาชน
สามารถใช้สิทธิร้องเรียนหน่วยงานของรัฐมายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ในหลายกรณี เช่น
กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่จัดส่งข้อมูลข่าวสารไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๗ ไม่จัดข้อมูลข่าวสาร
ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ รวมทั้งไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามที่ประชาชนได้มีคำขอตามมาตรา ๑๑
หรือเมื่อเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ (ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๐ - กันยายน ๒๕๕๑) ประชาชนได้ใช้สิทธิร้องเรียน
ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กรณีหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐ จำนวน ๓๒๔ เรื่อง ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการเรื่องร้องเรียน ได้พิจารณาดำเนินการเป็นที่ยุติ
แล้วทั้งหมด และพบว่าประมาณร้อยละ ๖๐ ของเรื่องร้องเรียนดังกล่าว เป็นการร้องเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

การร้องเรียนส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง โดยองค์การ
บริหารส่วนท้องถิ่นไม่ดำเนินการจัดหาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้แก่ประชาชนผู้ร้องขอภายในเวลาอันสมควร แม้ว่าข้อมูลข่าวสาร
เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ จะเป็นข้อมูลที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้อาศัยอำนาจตาม
มาตรา ๙ (๘) ออกประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ กำหนดให้หน่วยงาน
ของรัฐจัดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศสอบราคา และประกาศประกวดราคาไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้มีกำหนดระยะเวลา
อย่างน้อย ๑ ปี และต่อมาได้มีประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ กำหนดให้
หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างเป็นรายเดือน ตามแบบ สขร. ๑ ไว้ให้ประชาชนตรวจดู ประกอบกับ

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ได้มีแนวคำวินิจฉัยหลายเรื่องเกี่ยวกับกรณีประชาชนได้ใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ โดยวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชนผู้ร้องขอมาโดยตลอด เว้นแต่เป็นข้อมูลข่าวสารที่เป็นเรื่องของความลับทางการค้า หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคเฉพาะของผู้ประกอบการ หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล จะมีคำวินิจฉัยไม่ให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผย แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางหน่วยยังมิได้คำนึงถึงในเรื่องนี้ ทำให้ประชาชนต้องใช้สิทธิร้องเรียน และใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และการละเลยไม่ให้ความสำคัญของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว ดังนั้น จึงสมควรที่จะได้มีการกำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญ และปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และประกาศของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการต่อไป

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่มิคำขอ ถ้าผู้มีคำขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริง ก็สามารถใช้สิทธิร้องเรียนเพื่อให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเข้าดำเนินการตรวจสอบหน่วยงานของรัฐได้ด้วยการดำเนินการที่ผ่านมาคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ให้หน่วยงานรัฐกำกับการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง ป้องกันมิให้ข้อมูลข่าวสารของราชการสูญหายหรือไม่ให้ประชาชนตรวจสอบอย่างเคร่งครัด

สำหรับสถิติการดำเนินการเรื่องร้องเรียน ซึ่งการดำเนินการเรื่องร้องเรียนในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ (ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๐ - กันยายน ๒๕๕๑) แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ (๑) เรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กรณีหน่วยงานรัฐไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จำนวนประมาณ ๓๒๔ เรื่อง ซึ่งได้ดำเนินการยุติเรื่องแล้วทั้งหมด และ (๒) กรณีร้องเรียนเพื่อให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการใช้อำนาจตามมาตรา ๓๓ เพื่อตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐแจ้งว่าไม่มีตามที่ผู้ร้องขอ แต่ผู้ร้องขอไม่เชื่อว่าการแจ้งผลดังกล่าวมีผู้ใช้สิทธิร้องเรียน เพื่อให้มีการตรวจสอบในช่วงระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๕๐ รวมทั้งสิ้น ๑๒ เรื่อง และจากการดำเนินการเข้าไปตรวจสอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ใช้อำนาจตามมาตรา ๓๓ พบว่าหน่วยงานรัฐส่วนใหญ่ไม่มีข้อมูลตามที่ผู้ขอต้องการจริง เนื่องจากเหตุผลหลายประการ เช่น (๑) ไม่เคยมีข้อมูลตามที่ขอเลย (๒) ถูกทำลายไปแล้วตามระเบียบงานสารบรรณ (๓) สูญหายระหว่างโยกย้ายหน่วยงาน เป็นต้น

๙. ด้านการตอบข้อหาหรือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ (ช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๕๐ - กันยายน ๒๕๕๑) คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ดำเนินการให้คำปรึกษาหารือตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยเป็นการหารือทางโทรศัพท์ จำนวนประมาณ ๑,๖๐๐ ราย เป็นการหารือทางเว็บไซต์ จำนวน ๘๙ เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล การขอสำเนาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสืบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ การสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง การกระทำผิดทางอาญาหรือทางวินัย การปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สิทธิของคนต่างด้าว การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ฯลฯ และเป็นหนังสือขอหารือจากหน่วยงานของรัฐ จำนวน ๒๒ เรื่อง (ภาคผนวก ๖)

๑๐. ด้านการดำเนินการเรื่องอุทธรณ์การไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

๑๐.๑ การใช้สิทธิอุทธรณ์ของประชาชน

ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับคำอุทธรณ์ของประชาชน และพิจารณาส่งเรื่องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย รวมทั้งสิ้น ๑๙๐ เรื่อง ซึ่งจำนวนเรื่องอุทธรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มีจำนวนเรื่องใกล้เคียงกับปี ๒๕๕๐ ซึ่งมีจำนวน ๑๙๓ เรื่อง

๑๐.๒ การดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้ดำเนินการพิจารณาเรื่องอุทธรณ์เป็นที่ยุติ รวมทั้งสิ้น ๑๖๐ เรื่อง โดยมีคำวินิจฉัยทั้งสิ้น ๑๕๖ คำวินิจฉัย และมีคำสั่งให้ยุติเรื่อง อันเนื่องจากผู้อุทธรณ์ขอถอนเรื่อง หรือหน่วยงานยอมเปิดเผยก่อนที่จะมีคำวินิจฉัย เป็นจำนวน ๔ คำสั่ง (ภาคผนวก ๗)

๑๑. ด้านการพัฒนากระบวนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

ในปี ๒๕๕๑ มีผลดำเนินการด้านระบบเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนี้

๑๑.๑ ปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการแสดงผลข้อมูลไฟล์เอกสารในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้มีประสิทธิภาพ สามารถแสดงผลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

๑๑.๒ จัดทำระบบการตรวจสอบสถานะของเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้

๑๑.๓ สำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการต่อไป

๑๑.๔ ผลการดำเนินการระบบเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สามารถรวบรวมสถิติของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๐ - กันยายน ๒๕๕๑ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ ราย (โดยประมาณ)

๑๒. ปัญหาและอุปสรรค

๑๒.๑ ปัญหาของหน่วยงานรัฐและประชาชน

จากการตรวจแนะนำการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ ในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังได้รับฟังปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานด้วย ซึ่งสรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

๑๒.๑.๑ ปัญหาความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้รับผิดชอบงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารที่จะนำมาแสดงตามมาตรา ๙ จึงทำให้การนำเอกสารมาแสดงขาดความครบถ้วน รวมทั้งขาดที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญที่จะสามารถให้คำแนะนำในการปฏิบัติระดับจังหวัดได้

๑๒.๑.๒ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบบ่อยครั้ง เนื่องจากการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่งบ่อยครั้ง จึงส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐขาดความต่อเนื่อง

๑๒.๑.๓ ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน หน่วยงานของรัฐมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร แต่ประชาชนใช้สิทธิในการเข้าตรวจดู หรือศึกษาข้อมูลข่าวสารที่จัดไว้น้อย จึงทำให้ไม่เห็นความสำคัญของการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๑๒.๑.๔ ปัญหาของหน่วยงานรัฐ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น กรณีการรถไฟแห่งประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

๑๒.๒ ปัญหาของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

๑๒.๒.๑ การขาดแคลนงบประมาณ ทำให้บทบาทการทำงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ในช่วงที่ผ่านมาไม่สามารถผลักดันขับเคลื่อนการทำงานในเชิงนโยบายที่เป็นยุทธศาสตร์ได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากในแต่ละปีสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานน้อยมาก ไม่เพียงพอที่จะใช้ในการดำเนินการเชิงรุกต่างๆ ตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดเป็นนโยบายไว้ได้ เช่น โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลมาตรฐานความโปร่งใสตามตัวชี้วัดที่กำหนด ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการต่อเนื่อง โดยนำผลจากการดำเนินการวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะของโครงการมาดำเนินการให้เป็นรูปธรรม

๑๒.๒.๒ ปัญหาด้านการขาดการสนับสนุนจากฝ่ายนโยบายอย่างจริงจัง อีกทั้งยังมีปัจจัยทางการเมืองอีกหลายประการที่ทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากฝ่ายรัฐบาลมากนักในระยะหลัง ทำให้การผลักดันแผนงานโครงการต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย

๑๒.๒.๓ ปัญหาการออกแบบจัดโครงสร้างองค์กรของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่ไม่เหมาะสมกับภารกิจตามกฎหมายมาตั้งแต่ต้น ทำให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือการทำงานกับหน่วยงานภายนอกให้มากขึ้น เพื่อช่วยลดข้อจำกัดของสำนักงานแต่ก็ยังทำได้ไม่มากนัก จึงจำเป็นต้องผลักดันให้มีการยกฐานะสำนักงานให้เป็นหน่วยงานระดับกรม เพื่อให้สามารถของงบประมาณและขยายอัตรากำลังให้เหมาะสมกับภารกิจให้มากขึ้น

๑๒.๒.๔ ปัญหาการรายงานประจำปีของหน่วยงานรัฐที่ไม่สม่ำเสมอ และมีจำนวนไม่มากนัก ส่งผลให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไม่มีฐานข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ในการติดตามความคืบหน้า

๑๓. แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑๓.๑ มาตรการด้านนโยบาย

๑๓.๑.๑ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะต้องผลักดันพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีที่ค้างค้างอยู่ให้ออกบังคับใช้โดยเร็ว รวมทั้งเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นตัวชี้วัดของหน่วยงานต่างๆ ที่จะต้องดำเนินการเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และสามารถให้คำปรึกษาเพิ่มเติมได้ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการตรวจสอบติดตามผลตัวชี้วัดดังกล่าว

๑๓.๑.๒ การนำเสนอต่อฝ่ายนโยบายเพื่อขอรับการสนับสนุนในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการตามภารกิจ

๑๓.๒ มาตรการทางปฏิบัติ

๑๓.๒.๑ การประยุกต์ทศาสตร์การดำเนินงาน โดยคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จะต้องประยุกต์ทศาสตร์การทำงาน โดยคำนึงถึงการแก้ไขปัญหาต่างๆ เป็นอันดับแรก ตลอดจนการสร้างเสริมความตระหนักและส่งเสริมการให้หน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานให้ถูกต้องครบถ้วน มีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ รวมทั้งการแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ และการผลักดันผ่านทางนโยบายของรัฐบาล นอกจากนี้ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะต้องมุ่งเน้นในการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ผ่านช่องทางต่างๆ ทั้งเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และเอกสารเผยแพร่ที่จัดทำขึ้น ตลอดจนให้ความสำคัญและสนับสนุนในการผลักดันการทำงานต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ โดยการผลักดันให้กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของหน่วยงาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานและงบประมาณที่พอเพียงตามศักยภาพของหน่วยงาน และมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประจำปีของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ

๑๓.๒.๒ การกำหนดมาตรการ กลไก หรือแนวทางในการพัฒนาการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยหน่วยงานรัฐ เพื่อนำไปสู่การมีบริการข้อมูลข่าวสารที่ดีแก่ประชาชนและนำไปสู่การพัฒนาธรรมาภิบาลในที่สุด

๑๓.๒.๓ การพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ให้เป็นองค์กรติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ พัฒนาหลักเกณฑ์การประเมินผล หรือตัวชี้วัดความโปร่งใสเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสอดส่องดูแล ตรวจสอบและติดตามประเมินความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐที่มีประสิทธิภาพ และเป็นที่เชื่อถือของหน่วยงานรัฐ

๑๓.๒.๔ การพิจารณามาตรการอื่นๆ เช่น การพัฒนาหน่วยงานต้นแบบที่มีการบริหารจัดการงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ดีและเป็นแบบอย่างได้ (Best Practice) และการประเมินเพื่อให้รางวัลหน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นต้น เพื่อเป็นการกระตุ้นหรือจูงใจให้เจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานรัฐให้ความสำคัญ และสนใจการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างจริงจังมากขึ้น

๑๓.๒.๕ การสร้างเครือข่ายการตรวจและนำการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐในภูมิภาคและท้องถิ่น โดยจัดการฝึกอบรมหลักสูตรเข้มข้นจากสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และมอบเกียรติบัตรสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมในเรื่องการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ และสามารถเป็นที่ปรึกษาภายในจังหวัดได้ เช่น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจากสำนักงานจังหวัด ให้คำปรึกษาและตรวจแนะนำการปฏิบัติแก่ส่วนราชการประจำจังหวัด ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำปรึกษาและตรวจแนะนำการปฏิบัติแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด เป็นต้น

๑๓.๒.๖ นำเรื่องการตรวจติดตามการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ บรรจุในแผนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อให้มีการตรวจติดตามเกิดขึ้นในระดับนโยบาย โดยการกำชับให้ผู้บริหารหน่วยงานให้ความสำคัญในการปฏิบัติ และให้ถือว่าเป็นนโยบายสำคัญอีกเรื่องหนึ่งของหน่วยงานที่จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดำเนินการในระดับปฏิบัติการในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายสำหรับผู้ปฏิบัติให้มีความรู้ความเข้าใจที่จะสามารถให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำการปฏิบัติแก่หน่วยงานภายในจังหวัดได้อย่างถูกต้อง โดยอาจดำเนินการร่วมกับสำนักตรวจราชการในการจัดอบรมผู้ช่วยผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีในเรื่องการให้คำแนะนำการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แก่หน่วยงานที่รับการตรวจ

๑๓.๒.๗ เพิ่มมาตรการในการเน้นย้ำการดำเนินการหลังการตรวจและนำ โดยกำหนดตรวจและนำซ้ำหลังการตรวจประเมินครั้งแรก ประมาณ ๓ - ๔ เดือน และกำหนดให้เกณฑ์ตัวชี้วัดประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ ในตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องไปจนกว่าการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จะมีผลการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

๑๓.๒.๘ ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการใช้สิทธิตรวจสอบอำนาจรัฐ ในเบื้องต้นอาจดำเนินกิจกรรมหรือโครงการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักตรวจราชการ ในการส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชนใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้หน่วยงานเกิดความตื่นตัวและตระหนักถึงภาระหน้าที่ตามกฎหมายในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อไป

๑๓.๒.๙ เร่งประสานการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาขอความร่วมมือสถาบันการศึกษา ให้ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ บรรจุเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาของสถาบันการศึกษา เช่น ในคณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวารสารศาสตร์ เป็นต้น

เป้าหมายการดำเนินงานในอนาคตที่สำคัญ

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับจัดสรรงบประมาณในงบดำเนินงาน จำนวน ๗,๗๒๗,๗๐๐ บาท และในงบรายจ่ายอื่น จำนวน ๒๖,๘๐๐,๐๐๐ บาท รวมทั้งสิ้น ๓๔,๕๒๗,๗๐๐ บาท โดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ดำเนินการในกิจกรรม ดังนี้

งบดำเนินงาน	๗,๗๒๗,๗๐๐
- ค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ ในการดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	๔,๓๔๒,๓๐๐
- โครงการสร้างเครือข่ายการตรวจและนำการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ ในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๕๒	๔๕๐,๐๐๐
- ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม	๗๖๗,๑๐๐
- ค่าวัสดุโฆษณาและเผยแพร่	๗๕๓,๑๐๐
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงที่พัก พาหนะ ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ ฯลฯ	๑,๔๑๕,๒๐๐
งบรายจ่ายอื่น	๒๖,๘๐๐,๐๐๐
- โครงการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	๑๖,๐๐๐,๐๐๐
- โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	๑๐,๘๐๐,๐๐๐
รวมทั้งสิ้น	๓๔,๕๒๗,๗๐๐

โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ มีแผนที่จะผลักดันให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องที่สำคัญๆ ดังนี้

๑. การติดตามเร่งรัดการตรากฎหมาย ๒ ฉบับ

๑.๑ การติดตามเร่งรัดการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ (ฉบับที่ ๒)

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และสนองตอบต่อการให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้ถูกนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้พิจารณาเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ แต่ไม่สามารถเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาได้ทัน จึงจะต้องรอไฉนนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติหลังการมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งต่อไป

และเนื่องจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อให้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะแก้ไขเพิ่มเติมเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายในการเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่จะทำให้เกิดความโปร่งใสของระบบราชการทั้งระบบ จึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจากร่างเดิมที่ได้เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติอีกครั้งหนึ่ง โดยได้จัดสัมมนาระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขดังกล่าว และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๑.๒ การติดตามเร่งรัดการดำเนินการผลักดันร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล พ.ศ. ให้มีผลใช้บังคับและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขณะนั้นการจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล พ.ศ. ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล พ.ศ. และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยได้รับประเด็นอภิปรายและความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ไปพิจารณาด้วย ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะได้ติดตามการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กฎหมายสำเร็จเรียบร้อยเป็นไปตามวัตถุประสงค์

๒. การกำกับและติดตามประเมินผลตัวชี้วัดเรื่องการนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกวดราคาและสอบราคา และสรุปผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน เป็นหนึ่งในตัวชี้วัด (KPI) ของหน่วยงานราชการ ร่วมกับสำนักงาน ก.พ.ร.

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคาและสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน เป็นมติคณะรัฐมนตรีที่สนับสนุนในเรื่องความโปร่งใส ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว มีผลเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งเน้นการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ จึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) นำมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมทั้งการนำเรื่องความโปร่งใส เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหนึ่งในตัวชี้วัด (KPI) ประสิทธิภาพของหน่วยงานราชการทุกแห่งด้วย โดยให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙ เห็นชอบแนวทางดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว เป็นตัวชี้วัดเพื่อประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงานของรัฐในภาคบังคับ ต่อเนื่องจากปีงบประมาณ ๒๕๕๑ ซึ่งหน่วยงานจะต้องถือปฏิบัติ รวมทั้งได้กำหนดให้การประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของการดำเนินการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นภารกิจที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะต้องติดตามให้คำแนะนำแก่หน่วยงานต่างๆ อย่างเข้มข้นต่อไป

๓. การเพิ่มมาตรการในการออกตรวจแนะนำการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ โดยจะดำเนินการมาตรการเพื่อให้การปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

๓.๑ การเน้นย้ำให้ผู้บริหารหน่วยงานให้ความสำคัญกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยให้จัดสถานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารให้ชัดเจน และมีกรมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะ ทั้งในระดับผู้บริหารและระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๓.๒ ในปี ๒๕๕๑ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้รับความร่วมมือจากผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ในการออกตรวจติดตามการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารในจังหวัดต่างๆ ตามตัวชี้วัดที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดอีกทางหนึ่ง ซึ่งในปี ๒๕๕๒ จะยังคงให้ความสำคัญกับการขอความร่วมมือจากผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีในการออกตรวจติดตามในระดับนโยบายต่อไป

๓.๓ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะดำเนินการตรวจติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๔. การดำเนินการเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของภาครัฐ และการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและการใช้สิทธิภาคประชาชน

๔.๑ เร่งส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญ ประโยชน์ และแนวทางการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๔.๒ เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้มากยิ่งขึ้น โดยใช้วิธีการสร้างวิทยากรเครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสาร โดยการฝึกอบรมวิทยากรจากบุคลากรของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ และภาคประชาชนที่สนใจ ให้สามารถถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการทั้งต่อภาครัฐ และภาคประชาชน ซึ่งจะเป็อีกช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการให้กว้างขวางมากขึ้นในสภาวะที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีบุคลากรและงบประมาณจำกัด

๔.๓ เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำดัชนีและการจัดระบบข้อมูลข่าวสารที่จัดแสดงให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ด้วยตนเองให้มีความเหมาะสมกับข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยการจัดทำคู่มือตลอดจนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหน่วยงานตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการปฏิบัติที่ดีและถูกต้อง (Best Practice Model) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้เตรียมดำเนินโครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นต้นแบบ (Model) สำหรับหน่วยงานของรัฐในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะดำเนินการในปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๓

๔.๔ ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการใช้สิทธิตรวจสอบอำนาจรัฐ เนื่องจากหน่วยงานรัฐเห็นว่าหากได้จัดสถานที่หรือเอกสารไว้ แต่ไม่มีประชาชนเข้ามาใช้สิทธิในการขอข้อมูล จึงยังไม่เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ในการจัดศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ดำเนินโครงการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชนใช้สิทธิในการตรวจสอบอำนาจรัฐ โดยใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นเครื่องมือ ซึ่งจะทำให้หน่วยงานเกิดความตื่นตัวและตระหนักในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เพื่อความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น การดำเนินการในเชิงบูรณาการดังกล่าว จะดำเนินการอย่างต่อเนื่องระหว่างคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕. จัดให้มีกระบวนการหรือหน่วยรับเรื่องร้องเรียนและเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในส่วนภูมิภาค

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะได้จัดเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสร้างศูนย์รับเรื่องหรือ เรื่องร้องเรียน และเรื่องอุทธรณ์ โดยจัดให้มีอนุกรรมการฯ เฉพาะในแต่ละจังหวัดหรือแต่ละเขตพื้นที่สำหรับกลุ่ม เพื่อการดำเนินการหรือประสานภารกิจร่วมกับองค์กรที่มีในแต่ละจังหวัดหรือเขตพื้นที่ดังกล่าวเพื่อเพิ่มความสะดวกในการร้องเรียนสำหรับภาคประชาชน

๖. การพัฒนามาตรการหรือกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

เป้าหมายในการสร้างสังคมโปร่งใส คือความพยายามในการใช้กฎหมายฉบับนี้เป็นกลไกหรือเครื่องมือในการสร้างสังคมไทยที่โปร่งใส ที่ประชาชนสามารถตรวจสอบและรับรู้การดำเนินงานต่างๆ ของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนามาตรการหรือกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยหน่วยงานรัฐ ให้นำไปสู่การมีบริการข้อมูลข่าวสารที่ดีแก่ประชาชนและนำไปสู่การพัฒนาธรรมาภิบาลในที่สุด โดยควรดำเนินการดังนี้

๖.๑ พัฒนาระบบทบทวนสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นองค์กรติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ

๖.๒ พัฒนาหลักเกณฑ์การประเมินผล หรือตัวชี้วัดความโปร่งใส เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสอดส่องดูแลตรวจสอบและติดตามประเมินความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ

๖.๓ การพิจารณามาตรการอื่นๆ เช่น การพัฒนาหน่วยงานต้นแบบที่มีการบริหารจัดการงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ดีและเป็นแบบอย่างได้ (Best Practice) และการประเมินเพื่อให้องค์กรหน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นต้น

๗. การเป็นหน่วยงานด้านความโปร่งใส (Transparency Agent)

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ดำเนินกิจกรรมสำคัญในการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นการสนับสนุนการใช้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นกลไกเสริมมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งในภาคประชาชนและองค์กรภาคประชาชน ตลอดจนได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และวางรากฐานการทำงานอย่างเป็นระบบที่ดี สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรม จริยธรรม เพื่อสร้างมาตรฐานการบริหารจัดการโครงการที่ดี และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

๗.๑ ตามบทบัญญัติของกฎหมาย และตามประกาศของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งจะต้องมีศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นสถานที่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู โดยศูนย์ข้อมูลข่าวสารจะต้องจัดเป็นสถานที่เฉพาะ คำนึงถึงความสะดวกของประชาชนเป็นหลัก และจะต้องมีดัชนีหรือบัญชีรายการข้อมูลข่าวสารของศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนตรวจดู รวมทั้งต้องจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านข้อมูลข่าวสารเป็นการเฉพาะด้วย ดังนั้น เพื่อเป็นการสอดส่องดูแล การปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารในส่วนของการจัดตั้ง การจัดข้อมูล และการให้บริการแก่ประชาชนในการเข้าตรวจดูที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนเพื่อให้การแนะนำการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กฎหมายบัญญัติ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้ออกตรวจเยี่ยมแนะนำศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เพื่อแนะนำและรับทราบปัญหาอุปสรรคของการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ รวมทั้งการเผยแพร่ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิรับรู้ข้อมูลของราชการเข้าไปใช้สิทธิในการตรวจค้นหรือแสวงหาข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐให้แก่ภาคประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีโครงการออกตรวจเยี่ยมแนะนำศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคที่ยังไม่ได้ดำเนินการตามกฎหมาย รวมทั้งเลือกตรวจเยี่ยมหน่วยงานที่ได้ดำเนินการตามกฎหมายบางหน่วยงานด้วย

๗.๒ การผลักดันและส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ ได้มีการวางหลักเกณฑ์และแนวทางในการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และสอดคล้องสนับสนุนเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยได้นำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดมาตรการให้ทุกหน่วยงานของรัฐให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว ซึ่งจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็วหรือภายในวันที่รับคำขอ ถ้าข้อมูลข่าวสารที่ขอมีเป็นจำนวนมากหรือไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน จะต้องแจ้งให้ผู้ขอข้อมูลทราบภายใน ๑๕ วัน รวมทั้งแจ้งกำหนดวันที่จะดำเนินการแล้วเสร็จให้ผู้ขอข้อมูลรับทราบด้วย

๘. การกำหนดตัวชี้วัดความโปร่งใส (Transparency Indicator)

เพื่อเป็นการตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งเน้นการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปด้วยความโปร่งใส และตรวจสอบได้ จึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการนำมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคาและสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมทั้งการนำเรื่องความโปร่งใส เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหนึ่งในตัวชี้วัด (KPI) ประสิทธิภาพของหน่วยงานราชการทุกแห่งตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ เห็นชอบแนวทางดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติต่อไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเสนอโดยที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกลไกในการผลักดันให้เกิดกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ซึ่งนำไปสู่การบริหารราชการที่โปร่งใส อันเป็นปัจจัยหลักของธรรมาภิบาล ประกอบกับในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พัฒนาตัวชี้วัดความโปร่งใส (Transparency Indicator) เพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาประเมินความโปร่งใสของหน่วยงานต่างๆ จึงเป็นภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในปีต่อๆ ไป เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทั้งระบบมีเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดที่จะใช้ในการวัดความโปร่งใสของ

แต่ละหน่วยงานให้มีความเหมาะสมและเป็นมาตรฐานที่สามารถยอมรับได้ รวมทั้งการพิจารณามาตรการอื่นๆ เช่น การพัฒนาหน่วยงานต้นแบบที่มีการบริหารจัดการงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ดี และเป็นแบบอย่างได้ (Best Practice) และการประเมินเพื่อให้รางวัลหน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นต้น

๙. การขยายผลการกำหนดให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นตัวชี้วัด (KPI) ประสิทธิภาพหน่วยงานในราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

โดยที่ตัวชี้วัดตามมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ ที่ได้ให้สำนักงาน ก.พ.ร. นำมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคาและสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมทั้งการนำเรื่องความโปร่งใส เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหนึ่งในตัวชี้วัด (KPI) ประสิทธิภาพของหน่วยงานราชการทุกแห่งตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ เป็นต้นไปดังกล่าวข้างต้นนั้น มีผลบังคับใช้กับหน่วยงานราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.ร. เท่านั้น ยังไม่มีผลใช้ประเมินสำหรับราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย และโดยข้อเท็จจริงรวมทั้งบทบัญญัติแห่งกฎหมายหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเปิดเผยข้อมูลในครอบครองโดยเฉพาะการจัดข้อมูลไว้ให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ด้วยตนเองตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๙ จึงได้พิจารณาเห็นสมควรผลักดันให้ตัวชี้วัดดังกล่าวมีผลบังคับใช้กับหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นด้วย ดังนั้น จึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย นำมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง โดยให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ เป็นต้นไป ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เห็นชอบกับการดำเนินการดังกล่าว

๑๐. การดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาระบบสารสนเทศ

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตั้งเป้าหมายว่าจะดำเนินการโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลมาตรฐานความโปร่งใสตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อสนับสนุนและผลักดันให้การปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการของหน่วยงานภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการเปิดเผยและการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับรู้และตรวจสอบการใช้อำนาจของหน่วยงานภาครัฐ โดยนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการดำเนินการตรวจติดตามและประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐได้อย่างรวดเร็ว และตลอดเวลา สามารถลดค่าใช้จ่ายในการตรวจติดตามโดยบุคลากร ซึ่งโครงการดังกล่าวประกอบด้วย

๑๐.๑ จัดหาและติดตั้ง Hardware และ Software ให้เหมาะสมสอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการจัดทำระบบสารสนเทศในส่วนของ Hardware และ Software

๑๐.๒ พัฒนาโปรแกรม (Software) ตามตัวแบบของโปรแกรม (Prototype) ที่ได้ศึกษาของโครงการจัดจ้างที่ปรึกษาเรื่อง “การจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบสารสนเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลมาตรฐานความโปร่งใสตามตัวชี้วัดที่กำหนด” ซึ่งประกอบด้วยระบบคือ

๑๐.๒.๑ ระบบประเมินผลตัวชี้วัด (KPI Management)

- ระบบการแสดงผล (Website)

- ระบบ X-Client

๑๐.๒.๒ ระบบบริหารงานจัดการข้อมูลมาตรฐานความโปร่งใสตามตัวชี้วัดที่กำหนด (Data Management Under Transparency Indicators : DMTI)

๑๐.๒.๓ ระบบการจัดการเอกสาร (Document Management)

๑๐.๒.๔ ระบบรายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๑๐.๓ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจ และแนะนำวิธีใช้งานโปรแกรม (Software) และระบบที่พัฒนาให้กับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ เช่น จัดสัมมนา จัดตั้งคู่มือการปฏิบัติงานพร้อมโปรแกรม เป็นต้น

๑๐.๔ ผูกอบรมเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำหรับผู้ปฏิบัติการโปรแกรมและผู้ดูแลระบบ

การนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มีมติในเรื่องการสนับสนุน การบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

เพื่อเป็นการสนับสนุนการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงเห็นสมควรเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร”

๑.๑ หลักการและเหตุผล

๑.๑.๑ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งเน้นการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) นำมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมทั้งการนำเรื่องความโปร่งใส เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหนึ่งในตัวชี้วัด (KPI) ประสิทธิภาพของหน่วยงานราชการทุกแห่งตั้งแต่วันที่ ๒๕๕๐ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ เห็นชอบแนวทางดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติต่อไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเสนอ

๑.๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย นำมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมทั้งการนำเรื่องความโปร่งใส เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๕๑

๑.๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้ร่วมกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” เป็นตัวชี้วัดภาคบังคับที่ทุกส่วนราชการจะต้องดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

๑.๒ ข้อยกขหมาย

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกลไกในการผลักดันให้เกิดกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งนำไปสู่การบริหารราชการที่โปร่งใส อันเป็นปัจจัยหลักของธรรมาภิบาล

๑.๓ ข้อเสนอ

เพื่อให้การปฏิบัติตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” เกิดผลอย่างจริงจัง เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้ผู้บริหารของหน่วยงานของรัฐในทุกระดับ ถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะต้องดูแลและกำกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะการปฏิบัติตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” ให้มีการปฏิบัติได้ครบถ้วนถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดโดยเคร่งครัดด้วย

๒. การห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์

๒.๑ หลักการและเหตุผล

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีสถานะเป็นคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารย่อมเป็นที่สุดของข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารย่อมเป็นที่สุด ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งผูกพันหน่วยงานของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยโดยไม่อาจโต้แย้งหรือฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้

มีเจตนาย่อมมีผลกระทบต่อการใช้ตามคำวินิจฉัยและสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ

๒.๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๒ กำหนดแนวทางปฏิบัติว่า เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยและแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้ง ถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยเคร่งครัดภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการพิจารณาลงโทษทางวินัยทุกกรณี

๒.๑.๓ ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาไว้เป็นที่ยุติแล้ว ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คำร้องที่ ๔๐๗/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ คดีระหว่างการรถไฟแห่งประเทศไทย ผู้ฟ้องคดีกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งศาลปกครองสูงสุด วินิจฉัยว่า กรณีนี้ไม่อาจถือได้ว่าหน่วยงานของรัฐผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา

๒.๑.๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๔ กำหนดหลักเกณฑ์ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์

๒.๒ ข้อยกขหมาย

๒.๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๘ ได้กำหนดเป็นหลักประกันแก่ประชาชนว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับการคุ้มครองของบุคคลอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒.๒.๒ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ และในมาตรา ๓๗ วรรคสองได้กำหนดให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่ยุติ

๒.๓ ข้อเสนอ

เนื่องจากยังมีหน่วยงานบางแห่ง ได้ขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณายกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ โดยมีความเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและการบริหารงานของราชการได้ ซึ่งในเรื่องนี้ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาเห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เสนอว่ามติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ และป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐหลีกเลี่ยงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำวินิจฉัยภายในกำหนดเวลา ๗ วัน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยใช้ช่องทางการฟ้องคดีทางปกครอง ยกขึ้นเป็นเหตุยั้งระยะเวลาการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำวินิจฉัยออกไป ทั้งๆ ที่ในที่สุดก็ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นตามแนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดกรณีการรถไฟแห่งประเทศไทย ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดการกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีบทบัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวไว้ในมาตรา ๕๘ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติกำกับให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๔ ที่กำหนดหลักเกณฑ์ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ รวมทั้งให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่กำหนดแนวทางปฏิบัติว่า เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยและแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้ง ถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยเคร่งครัดภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการพิจารณาลงโทษทางวินัยทุกกรณี